

Tyresö kommun
Utvecklingsförvaltningen
Utredare: Marita Sirviö, 08-5782 9509

Tjänsteskrivelse

1 (6)

2013-01-22

Diariennr: 2012 KFN

Kultur och fritidsnämnden

Konkurrensutsättning av verksamheter inom kultur och fritidsnämnden

Förslag till beslut

1. Godkänna utredningen om vilka verksamheter inom kultur och fritid som skulle vara möjliga för konkurrensutsättning.

Britt-Marie Lundberg Björk
Förvaltningschef

Ärendebeskrivning

Kultur- och fritidsnämnden har utifrån kommunplanen gett utvecklingsförvaltningen i uppdrag att utreda vilka verksamheter inom nämndens ansvarsområde som lämpar sig för konkurrensutsättning. Utredningen ska även ge exempel från andra kommuner.

Konkurrensutsättning i andra kommuner

Konkurrensutsättning inom kultur och fritidsverksamheter är inte så vanliga. Det finns kommuner som på olika sätt har infört valfrihet eller alternativa driftsformer.

I **Södertälje** har inte direkt några verksamheter konkurrensutsatts. De har däremot verksamheter som drivs av andra än kommunen med kommunalt avtal som t ex Sydpoolen sim- och badanläggning, fritidsgård i Hovsjö som drivs av kommunalt bolag Telge Hovsjö AB, samt idrottsföreningar som via hel- eller delägda bolag driver ishall, fotbollsarena och sporthall. Avtalen med dessa har tillkommit utan att någon regelrätt konkurrensupphandling har skett. När det gäller föreningar som tagit över en del av driften i anläggningarna har kommunen ersatt dem med ett bidrag. Erfarenheter från Södertälje kommun tyder på att detta fungerar bra. Sedan har en del föreningar bildat bolag och köpt anläggningar med tillhörande maskiner. Men i dessa fall har inte någon upphandling genomförts. Exempelvis är ishallen (AXA) uppköpt och där kommunen hyr av bolaget ett antal timmar för idrott. Detta har fungerat relativt bra, men det som däremot har blivit en svårighet handlar om bolagsskatt för bolaget som inte var klart för dem innan.

Botkyrka har inte konkurrensutsatt någon verksamhet. Däremot lägger de ut driften på 7 av 9 fritidsgårdar till föreningar (studieförbund). Detta upphandlas däremot inte utan hanteras som föreningsbidrag.

Upplands Väsby håller på att konkurrensutsätta fritidsgårdarna. Där räknar de med ett färdigt förfrågningsunderlag i februari 2013. Sedan kommer det upp ett ärende till decemberrådet om att titta på förutsättningarna att konkurrensutsätta musikskola och driften av deras idrottsanläggningar.

Nynäshamn och **Haninge** har inte konkurrensutsatt några av kultur- och fritidsverksamheter.

I **Salem** har enbart Sim- och sporthallen upphandlats.

Huddinge har upphandlat driften för en av simhallarna. Detta är en upphandling som kommer att göras om vid halvårsskiftet 2012-2013 då avtalet går ut.

Danderyd har inte konkurrensutsatt några verksamheter. Det har funnits resonemang kring Kulturskolan, men så har ej blivit fallet. Orsaken är att vi sett ett behov av budgetförstärkning.

Nacka och **Täby** har konkurrensutsatt kultur och fritidsverksamheter genom en kulturpeng. Genom kulturpeng är barnen fria att välja mellan ett antal anordnare som i Nacka utgår från auktorisation och i Täby är upphandlade.

Värmdö har nyligen utrett frågan om att införa en kulturpeng, men beslöt att inte införa någon kulturpeng. Värmdö har däremot valt att använda sig av en prestationsbaserad ersättning till de anordnare som de har.

Kulturpeng i andra kommuner

Det finns kommuner som valt att använda sig av en kulturpeng inom sina kulturverksamheter. Utgångspunkten för dessa kommuner har varit att skapa ökad valfrihet. Kulturpeng eller liknande kan genomföras på olika sätt. Ett sett är genom auktorisation, med ett antal från kommunen godkända utförare som får en peng per elev. Denna modell har egentligen inget stöd i lagen, men å andra sidan är kulturverksamhet en frivillig kommunal verksamhet som inte är lagstyrd. Ett annat sätt är att upphandla ett antal utförare inom kulturverksamhet som sedan också får en peng per elev. Ett tredje sätt som egentligen inte fullt ut är ett kundvalssystem, men där man utgår från budgetfördelning baserat på en peng per elev.

I **Nacka kommun** har kulturnämnden valt att avsätta en särskild kulturpeng för alla barn från tre års ålder till och med skolår 9. Detta ingick i en särskild satsning som kallades för ”kulturlyftet”. Grundskolor, förskolor och dagbarnvårdare får ersättning, dvs peng, för kulturverksamhet som baseras på antalet inskrivna barn och elever. För tillfället är beloppet 275 kr/barn/år och tillförs skolorna. Skolorna utgår från en kulturplan och får sedan redovisa hur pengarna har använts. Särskilda inspirationsdagar ordnas för att visa hur medel kan användas.

Syftet med kulturpengen i Nacka är att bidra till en *utökad* pedagogisk kulturverksamhet och ett utökat utbud. Konst- och kulturuttryck ska tillföras skolan genom professionellt verksamma konstnärer, kulturutövare och pedagoger inom exempelvis film, teater, dans, konst och musik. Skolan eller förskolan ska ta in

externa kompetenser från dessa områden och/eller besöka konst- och kulturverksamheter utanför skolan.

Sedan finns i Nacka även så kallade musikcheckar. Checkar och avgifter för musikskoleverksamheten fastställts av kommunfullmäktige och baseras på ämneskurs samt antal elever. Alla barn mellan 7-19 år som är skrivna i Nacka erbjuds checkar för att kunna delta i musikskoleverksamhet på sin fritid. Musikskoleverksamheter ska vara auktoriserade enligt Nackas kundvalssystem. Syftet med checksystemet utgick från kundvalssystem där det ska vara efterfrågan som styr. Syftet var också att minska den långa kön till musikskolorna. Det var vid införandet 800 elever som stod i kö. Nu är det i stort sett ingen kö, förutom till vissa populära skolor eller ämnen. Nacka har utökat platserna från 3000 till 5000 platser. Anordnarna är auktoriserade enligt Nackas system. Det finns tydliga kriterier för vad som krävs för att kunna auktorisera sig och komma med på anordnarlistan för musikskolor.

Barnen erbjuds två musikcheckar per år och väljer via en webbplats vilka skolor eller kurser som de vill söka. Barn med funktionsnedsättning har en extra peng. Skolorna får ersättning från kommunen utifrån de antal barn som är inskrivna. Föräldrarna betalar en grundavgift som är densamma för alla. Kommunen har ett system via Nacka24 för hantering av administration och ekonomi. I Nacka finns ett kvalitetssystem som ska säkerställa kvaliteten för undervisningen där kontinuerliga uppföljningar och utvärderingar görs.

Musikskolecheckar och avgifter i Nacka år 2012

	Kronor per barn/elev per år	Avgift per elev och termin, kronor
Ämneskurs	8 720	1 040
Grupp ≤ 12 elever	4 970	515
Grupp ≥ 13 elever	2 590	515

Nacka kommun har nu ett utredningsuppdrag där de ska undersöka förutsättningarna för en ”allmän kulturpeng” som även omfattar dans och annan kulturverksamhet.

I **Täby kommun** finns ett liknande system inom musikverksamhet med några olika utförare som bedriver musikundervisning för barn och ungdomar från år 1 i grundskolan till gymnasiet. I Täby har dessa utförare upphandlats, vilket är en av skillnaderna från Nackas modell.

I **Värmdö kommun** har länge diskuterats om de ska införa en kulturpeng och frågan utreds fortfarande. De har däremot infört ett ersättningsystem utifrån olika ersättningsnivåer för kulturverksamheterna, vilket tycks fungera rätt väl.

Värmdö har sedan utvecklat ersättningsmodellen ytterligare under 2012 bland annat för att ge plats för nya elever. Lov-verksamhet och workshops är nytt. Unga elever erbjuds gruppundervisning där de får testa alla instrument, vilket även frigör plats i musikundervisning för äldre elever.

Från hösten 2012 gäller nya kö- och antagningsregler. Då kan elever i år 1-3 endast ha en subventionerad aktivitet (gäller inte kör- eller orkesterverksamheten) vilket Värmdö hoppas ska ge köande elever plats.

Den frivilliga ämnesundervisningen ersätts utifrån aktivitet. Modellen Värmdö använder påminner om Nackas modell. Ersättningen, inklusive lokalersättning, utgår per elev och år enligt följande:

- musikundervisning 6 600 kr per elev och år
- basår (gruppundervisning för yngre elever) och teori 4 100 kr per elev och år
- ensemble och orkester 2 900 kr per elev och år
- kör 1 700 kr per elev och år
- dans och drama/teater 1 700 kr per elev och år

Dessutom kan den kommunala kulturskolan söka särskilda medel för exempelvis projekt, elever med funktionsnedsättning eller exceptionellt duktiga elever.

I **Karlstad kommun** har det nyligen genomförts en utredning om att införa en kulturpeng där alla barn och ungdomar ska få en bestämd summa pengar till kultur. Utgångspunkten var att fler barn ska få möjlighet att göra kulturaktiviteter och att det ska leda till fler valmöjligheter genom ett större kulturutbud. Kultur och fritidsnämnden beslutade efter votering att avslå införande av kulturpeng.

Utredningen visade på ett ökat behov av medel för att kunna erbjuda en kulturpeng enligt Nackas modell. Kultur- och fritidsförvaltningen har däremot fått i uppdrag att undersöka om det finns möjlighet att gå vidare med delar av utredningen för att stärka tillgängligheten till kultur för barn och unga.

Verksamheter inom kultur och fritid i Tyresö

Drift och skötsel av simhallen i Tyresö har sedan tidigare upphandlats av en privat aktör; Medley. Sedan finns ett antal andra privata aktörer inom fritidsområdet, exempelvis är det golfklubben och bowlinghallen som är fristående men som hyr fastighet av kommunen.

Alternativ drift av idrottsanläggningar skulle vara möjliga att införa för dem föreningar som är intresserade av att ta över driften av en anläggning. Drift och skötsel skulle därmed kunna omfattas av konkurrensupphandling. När det gäller motionsanläggningar skulle föreningsdrift eller konkurrensupphandling vara möjliga.

Biblioteksdriften bör inte i dagsläget konkurransutsättas i dagsläget då det inte råder någon direkt marknadssituation.

Förningsstöd inom kulturverksamheten (bidragsadministration och lokalbokning) samt övergripande kompletterande kulturverksamhet är av den arten att den inte bör konkurransutsättas.

Kulturskolan (dans, bild/form, teater och musikskola) skulle vara möjlig att konkurransutsättas genom upphandling.

Naturskolan skulle vara möjlig för exempelvis föreningsdrift.

Café Bonza skulle vara möjlig för föreningsdrift eller upphandling.

Aktiviteter så som kultur och idrottsgalan skulle vara möjliga att konkurransutsättas.

Föreningsstöd (bidragsadministration och lokalbokning) är av den arten att den inte bör utsättas för konkurrensupphandling.